Ч. 186 (10.863). Львів вівторок 24 серпня 1926. Рочстowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

Редакція і адміністрація: Львів Ринок ... II пов. Конто почт. щад. 43.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Революція в Греції.

Париж, 22. серпня 1926.

„Авас" повідомляє з Атен про вибух революції під проводом ген. Конділіса. В год. 3. над ранком війська атенського гарнізону і републиканська гвардія під проводом офіцирів, втаємничених у план держ. перевороту, кинули касарні, а як прийшли до міста, заняли почтовий і телегр. уряд, будинок мін. війни й ин. держ. будинки. Проголосили, що тиранію Пангальоса повалено. Міністра війни Азерукіса арештували, коли в ночі йшов до касарень респ. гвардії, яку вважав вірною собі. Всіх міністрів кабінету Евтаксіяса арештували. Ген. Конділіс звернувся до адмірала Кондуріотіса з предложенням обняти становище президента републики.

До революційного руху прилучилася також фльота. Видано приказ арештувати ген. Пангальоса, який є на відпустці на острові Спетсе. Для арештування Пангальоса вислали воєнний корабель. Друга телеграма агенції Аваса повідомляє, що Пангальос уже арештований та що є під сторожею, як і инші міністри.

Конділіс видав відручне письмо, в якім мотивує вибух революції. Рано над містом кружляли літаки, з яких кидали проклямації, що повідомляли про повалення тиранії Пангальоса та про утворення нового уряду, який приверне правильний порядок і конституційні свободи та до вісьмох місяців переведе вибори до парляменту.

Конділіс утворить уряд, у котрім задержить для себе теку президента ради міністрів. Увільнено усіх політиків і офіцирів, що були арештовані за часів уряду Пангальоса. В Атенах і в решті краю панує спокій.

Здається, що революція скінчилася успішно. Залоги Солуня (Сальонік) і Патрасу та фльота прилучилися до революції.

Від довшого часу можна було догадуватися, що в Греції вибухне революція, бо за часів уряду Пангальоса найбільше далася в знаки економічна кріза, девальвація, зріст дорожнечі, а до того ще скасування свободи преси й масові арештування викликали загальне невдоволення.

З польських справ.

Знесення Тимчасового Самоврядного Виділу у Львові. — Віцеміністр для меншостевих справ? — Конференція „кресових" воєводів.

Варшава, 21. серпня 1926.

„Ехо Варшавске" подає: З міродатних джерел довідуємося, що в найблизчій будучности має бути **знесений Тимчасовий Самоврядний Виділ у Львові**. Міністерство внутрішніх справ виробляє вже основи, на яких буде знесена ця установа. Знесення буде переведене шляхом розпорядку президента держави. Все те стоїть у звязку з загальною реформою адміністрації і справою уніфікації самоврядного законодавства.

В газетах появилися вістки про іменування урядовця львівської кураторії Гайчака на уряд віцеміністра в міністерстві освіти з тим, що він мав би обняти ресорт меншостевих справ. „Курер Варшавскі" довідується, що ця вістка не відповідає дійсности. Слід зазначити, що меншостевого референту в мін-ві освіти досі не було. Дотеперішній віцеміністр Лопушанський ще дальше на своюму становищі.

Конференція „кресових" воєводів, що радила у Вильні, закінчилася. Присутні були всі воєводи з „кресів", з виїмком воєводи з „Малопольщі". Перша конференція торкалася земельних справ, друга реорганізації адміністрації І. і II. інстанції, а також справи самоврядування.

Англія годиться на півсталі місця для Еспанії і Польщі.

Париж, 22. серпня 1926.

Фромажо, який буде делєґатом Франції в комісії реорганізації Ради Ліґи Народів, підчас побуту в Льондоні порозумівся з Чемберленом. Із Льондону приїхав Фромажо до Парижа, здав справу Бріянові і зараз виїхав до Берліна. Місія Фромажо увінчалась успіхом, бо англійський уряд згоджується на признання Еспанії й Польщі півсталого місця в Раді. Сподіються, що Німеччина згодиться на формули автоматичного продовження тих мандатів.

Щодо Еспанії, то Франція готова відступити провід в адміністраційній раді Танжеру, що рівнялося би суверенности Еспанії в Танжері. Італію також допустять до адм. ради Танжеру. На повищу розвязку Англія годиться, бо сподіється, що так Еспанія останеться в Лізі Народів. Щодо скандинавських держав, то вони заявили, що згодяться на кожду розвязку, приняту Німеччиною.

Революція в Малій Азії.

Париж, 22. серпня 1926.

„Матен" повідомляє про вибух революції населення в Магнезії в околицях Смирни. Для здавлення повстання турецький уряд вислав сильні відділи війська.

Капітуляція мексиканського клиру.

Льондон, 22. серпня 1926.

У конфлікті між мексиканським урядом і церквою побідило становище президента републики Калеса. Епископат заявив, що бажає прилучитися до бажань през. Калеса і цілу спірну справу передати конґресові та судам. Остаточне рішення залежне ще, як прийдуть вказівки з Риму.

Китай не визнає Карахана.

Льондон, 22. серпня 1926.

„Морнінґпост" повідомляє з Тієнтсіна, що китайський уряд закордонних справ, котрий — як звісно — домагався відкликання радянського амбасадора Карахана, не одержав досі відповіди в цій справі. Тому він і дальше не признаває його.

Залізнича катастрофа.

Берлін, 20. серпня 1926.

На шляху Берлін-Кельн скоїлася вчора страшна залізнича катастрофа, що потягнула за собою понад 20 трупів і ще більше тяжко ранених. Катастрофа мала місце недалеко ганноверської місцевости Лерте, де якась злочинна рука відкрутила шруби від шин, наслідком чого поспішний поїзд, що переїздив біля тієї місцевости в год. 2·10 ночи, скотився з залізничого насипу. Машина і 7 вагонів розбиті зовсім. Людські трупи і ранені представляють жахливий вид. Берлінська прокуратура веде доходження в справі тієї страшної катастрофи і визначила 25.000 нім. марок нагороди за викриття злочинців, що цю катастрофу з невідомих досі причин спричинили.

Балахович на овиді?

Варшава, 21. серпня 1926.

„Ехо Варшавске" пише: „Известия" повідомляють про стрічу, яка мала місце між відомим партизантом отам. Балаховичем і марш. Пілсудським. Балахович нібито обсідить свої відділи і приготовляє їх до диверзійних наступів на широку скалю. Формування партизантських відділів відбувається в приспішеному темпі, при чому до тих відділів належать і козаки, заняті в Біловежській пущі. „Известия" підчеркують, що переговори з Балаховичем є погрозою під адресою С. Р. С. Р., тому поручає обережність у відношенні до закордонної політики Польщі після травневого перевороту. Активна роля польської політики над Балтиком, можливість заміновання делєґатом при Лізі Націй п. Лукасевича, події на польсько-литовській границі, ожилена діяльність Балаховича і старих співробітників Петлюри (?) доказують, що мирні заяви польських дипломатів у справі управильнення взаємин з СРСР. не мають ніякого реального значіння.

Від Ред.: Півурядова „Агенція Всходня", що, як відомо, поширює постійно неправдиві вісти про СРСР. і в своїм часі подавала татарські вісти про „небувалу шпигунську аферу" й участь у ній цілої партії УНДО., розіслала заперечення, начебто марш. Пілсудський конферував з отам. Балаховичем.

О. Букшований у львівській тюрмі.

Львів, 21. серпня 1926.

Перед кількома днями (в ч. 183. з 19. ц. м.) помістили ми нотатку про арештування О. Букшованого. Його арештовано підчас переходу Збруча і спершу посаджено в борщівській тюрмі, а опісля вивезено в невідомому напрямку. В суботу 1. ц. м. арештованого відставили військові тюремні власти до тюрми окружного суду.

З приводу арешту О. Букшованого бульварна „Газета Пор." робить величезну сенсацію. Вистане подати титул і підтитули цього газетного смітника, щоб уявити собі безкарне натровлювання „ґазети опришків" проти арештованого. Отже перш усього дециметровий титул „**Ката польського населення, Букшованого схоплено, як він перекрадався зі Совденії**". А в підтитулах стрічаємо такі квітки: „Гомінкого (жупвего) кривавого ватажка чолобитно повитав адвокат д-р Шухевич. — Командант українсної „карної експедиції" і відомий опришок, убийник (morderca) Поляків, тішиться у вязниці всякими вигодами!"

В тексті цеї сензації читаємо між иншим: „Арештований називається **Осип Букшований**. В часі української револьти в 1918 р. Букшований був командантом української карної експедиції і як такий довершив численних екзекуцій на безборонних Поляках. Переслідуваний польською жандармерією втік до совітської Росії і там перебував до недавна".

Крім першого речення — все инше очайдушна брехня, звичайний бандитизм того покрою пресових органів.

У часі світової війни Осип Букшований служив у леґіоні УСС., де був командантом сотні. Опісля попав у російський полон, з якого втік і через Кавказ, Персію, Туреччину, Болгарію вернув в Австрію до своєї військової частини. Після перевороту 1918 р. іменовано його командантом леґіону, а опісля бриґади УСС., на якої чолі був аж до заломання галицько-української армії. Коли осінню 1919 р. УГА. получилася з Денікіном, Букшований, будучи проти цеї злуки, уступив зі свого становища і вирушив з Камянця в глубину України, щоби приєднатися до повстанців. У часі тієї мандрівки попав у руки большевиків. Спершу запроторено його у відомому таборі в Кожухові під Москвою. Коли його випущено, заробляв як цивільна людина на прожиток у ріжних господарських установах, а тепер — видно — старався вернути до своєї тісніщої батьківщини, що й завело його до польської тюрми.

Очевидно, не був О. Букшований ані командантом ніякої „карної експедиції", ані не виконував ніяких екзекуцій на Поляках, а тому й не втікав переслідуваний польською жандармерією до сов. Росії. Розуміється, колиб з Камянця повернув був у Галичину, то був би без сумніву переслідуваний, як кожний український старшина.

„Газ. Поранна" дивується, що адв. д-р Ст. Шухевич, який припадково стрінув б. бриґадіра О. Букшованого на коридорі карного суду в окруженні жандармів, „з видимою пошаною і з низько похиленою головою підійшов до арештанта". Хіба нічого дивного в тому, що адв. д-р Ст. Шухевич, теж б. старшина УГА., віддає пошану свому б. командантові.

Сподіємося, що арештований за нелеґальний перехід границі О. Букшований небавом найдеться на волі і заживе спокійним трудящим життям після важких переходів.

Присуд за шпіонажу.

Катовиці, 22. серпня 1926.

Вчора покінчилася розправа проти бувшого капітана Богуша, бувш. агента поліції Гайнце, бувш. надкомісаря поліції в Катовицях Лібера і бувш. агента німецької розвідки Врубля. Суд засудив Богуша на пять літ, Гайнце на піатрєтя року тяжкої вязниці, двох остання х увільнив. Із кількадесятьох арештованих свого часу за „небувалу шпіонажу" засуджено отсе всього на всього двох.

Процес Шварцбарта.

Париж, 21. серпня 1926.

Розправа проти Шварцбарта відбудеться в листопаді або в перших днях грудня ц. р. Оборонець Шварцбарта д-р Торрес повідомив між иншим мешкаючого тепер у Ню Йорку журналіста Ревуцького, колишнього міністра в уряді У. Н. Р., що він буде покликаний на поздраву в характері свідка.

Союз поневолених.

Львів, 23. серпня 1926.

Гнобителі і гноблені, народи — пани й обдерті з примітивних горожанських прав національні групи або — по офіційній термінольоґії — „національні меншости"! — ось що виявляє повоєнна Европа під оглядом положення поодиноких народів. З одного боку великі й менші, але якраз тому пажерливі й ненаситні — державно-суверенні народи, з другого територіяльно-дрібні або й атериторіяльні народці, а радше їх дроби, запхнені в провалля безправства, виставлені на денаціоналізацію й екстермінацію.

Одначе поруч цих двох є ще й третя катеґорія найбільше покривджених народів, катеґорія народів **поневолених**. Є це народи або поважні галузи **територіяльних** народів, яким носії й декляматори права самовизначення народів та їх трабанти при помочі збройного насилля перепинили здійснити те основне право нашого століття. Будучи в посіданні своєї національної території, поважні числом, маючи субєктивні й обєктивні передумови для створення власної державности чи для приєднання з матірним пнем, вони є найбільше гноблені і найважче визискувані. В природному розвитку подій, коли приняти на якийсь час постійність створеного мировими трактатами територіяльного стану в Европі, положення тих народів щонайменше повинно бути посереднім між гнобителями і гнобленими. Територіяльні недержавні народи чи їх поважні галузи повинні (при збереженні на якийсь час існуючого територіяльного стану) находитися в півдержавному становищі. Тимчасом після великої війни і національної революції одні тільки Ірляндці з катеґорії поневолених народів здобули півсуверенне державне становище. Всі инші поневолені народи (за виїмком чеських Німців, які „втішаються" правами національної меншости) є в крайно важкому положенні, у важкому, як деякі справжні національні меншости, невеличкі, розсіяні дроби народів.

І ці дроби: італійські Словінці і Німці, балтійські Німці, німецькі литовські, латвійські, естонські й румунські Поляки враз з Жидами, в діяспорі — організуються, обєднуються, щоби ставити опір більшостевим народам; щоби спільними силами перевести боротьбу за групові права даної меншости на полі культурнім, політичнім й економічнім; щоби здобути правові норми як основу свого існування. Очивидно, рахуючись з чисельністю поневолених народів і дріманочими в їх нутрі силами, вони стараються притягати їх до себе, запрягти їх до свого воза, створити з них пробоєву фалянгу своїх інтересів, але одначесно вони не рахуються зі змаганнями поневолених і виявляють тенденції накидувати їм свої вузенькі рямки. Що більше! Кільканацять чи кількадесятьтисячні фактичні, в більшости діяспорні національні меншости навіть намагаються виконувати деяку політичну контролю над поневоленими територіяльними народами. Запрошуючи їх на свій конґрес, вони з горн не лише накидують свою дрібничкову, крамничну програму, але навіть застері-

священиком, що робить з того польську звестію, насильне перетягання українських дітей на польську науку релігії, вмішування відступно в душпастирські функції Українців — отсе ті благодати, якими українських священиків обдаровує латинський клир по містах. Тому й не диво, що й душпастир Порохника, всіми поважаний, тактовний, повний розваги чоловік, хоч молодий, а посивів з журм, а ця жура і геройське старання про парохію як українську твердиню викликує навіть у багатьох латинників належне йому глубоке поважання. Тому велика честь належиться Українцям Порохника, що далеко на заході між чужинцями вміють гідно пошанувати й любити свій обряд і народність. Вони, хоч сьогодня рідну мову майже затратили, та лишаються ім ще церков й обряд, через що лучаться з тим великим і славним, а тепер поневоленим українським народом. Побажатиб, щоб усі села на погранячу стали таким самим сильним опором проти польського впливу зі своїми дійсними священиками-народовцями, а тоді певно всі Українці на заході стануть китайським муром проти польонізаційних замірів своїх сусідів.

Свящ. Н. Г.

З судової салі.

Нагінка на членів У. Н. Д. О. в Брідщині.

Дня 4. липня ц. р. відбулася в селі Суховолі, пов. Броди, довірочна нарада в справі місцевої організації УНДО. Про цю нараду була замітка в Свободі (ч. 27) і в „Новім Часі" (ч. 41), якою брідське староство покористувалося так, що потягнуло Повітовий Комітет УНДО. до відвічальности за переступлення § 5. зак. к. з 25. II. 1867 р. Розправа відбулася дня 13. серпня ц. р. в повітовому суді в Бродах. Обвинувачених членів комітету з Бродів і з Суховолі боронив зовсім безінтересовно адв. д-р В. Чировський. Після переслухання обвинувачених і свідків оборонець д-р Чировський зажадав цілковитого звільнення обвинувачених, мотивуючи своє домагання тим, що збори відбулися не на основі § 5, але § 2 (про збори). Одначе суд не прихилився до виводів оборонця, але ухвалив відложити розправу на день 4. вересня ц. р. і покликати до неї і нових ще обвинувачених і нових свідків.

В справі закупна штучних погноїв.

Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар" у Львові комунікує:

Штучні погної, вміло ужиті, підносять видаток з управи ростин і збільшають доходи рільних господарств. Одначе набувати штучні погної належить в організаціях суспільного характеру, щоб охоронитися перед закупном фальшованих безвартісних погноїв. Закупно на кредит всіх погноїв а зокрема томасівки, мінерального і кістяного суперфосфату та каініту, яких загально уживають селяне, можна переводити через „Центросоюз" як торговельний синдикат Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар", Львів, вул. Зіморовича ч. 20.

„Центросоюз" посередничить у доставі томасівки з „Банку Рольного" (містимости фосфорового квасу 12—18 проц.). Є це томасівка, ціна якої означена є в золотих; при замовленню належить зложити задаток, а на решту ціни купна векслі, які є платні найдальше до 15. січня 1927 р., причім за кредит почисляється 13 відсотків у річнім розрахунку. Кромі сеї томасівки посередничить „Центросоюз" в доставі томасини зі звіздою містимости 12—18 відс. фосфорового квасу, що в цілости розпускається в цитриновім квасі. Є се томасівка, ціна якої усталена є в долярах. При замовленню належить зложити задаток, а на решту ціни купна долярові векслі, платні в три місяці від дня замовлення, причім за кредит почислюється 18 відсотків у річнім розрахунку. На складі у Львові є деякі запаси 14 процентової томасівки, яку доставляється в роздріб.

Ціна одної і другої томасівки розуміється враз з мішками.

Каініт за 10.000 кільограмів люзом льоко фабрика коштує 243 зол. 81 сот.

Суперфосфати, мінеральний і кістяний, можна одержати рівнож на кредит по зложенню задатку при замовленню. На решту ціни купна належить зложити векслі. Кредит можливий є на 3—6 місяців, за дочисленням банкових відсотків тепер 14 процент у річнім розрахунку. В ціні суперфосфатів не є почислений кошт мішків, за які окремо числиться по 2 золотих за кождих 100 кільограмів.

Подрібний цінник всіх вище вичислених штучних погноїв і вказівки, як належить виставляти золотові і долярові векслі, і які кваліфікації мають мати ручителі, розіслав „Центросоюз" всім Повітовим Союзам і кооперативам першої степені і про ближчі вияснення відсилаємо до тих організацій наших членів.

Колиб на місці не було кооперативної організації, а наші члени бажали набути штучні погної на кредит, то подаємо до відома, що міністерство внутрішніх справ рескриптом з 4. серпня 1926 р. ч. 5654, звернулося до всіх воєвідств, щоби воєвідства за допомогою старосгв апелювали на Повітові Виділи задля подання ними помочі рільникам при набуванню штучних погноїв. Повітові Виділи на основі того рескрипту є обовязані занятися самі чи за посередництвом начальства сільських громад пропагандою примінювання штучних погноїв та уділюванням рільникам фахових порад щодо того, які погної і до яких цілей можуть бути ужиті. Працю ту Повітові Виділи обовязані перевести в тісному порозумінні з місцевими рільничими організаціями, отже з Кружками і Філіями „Сільського Господаря".

Роля Повітових Виділів при закупні штучних погноїв на основі рішення міністерства внутрішніх справ малаб бути подвійна:

1) Повітові Виділи мають бути посередниками між рільниками і Державним Банком Рільним, якому передають замовлення на штучні погної у висоті найменше ціловаґонового ладунку кождого штучного погною зокрема. Державний Банк Рільничий приймає замовлення за посередництвом громадських позичково-щадничих кас або безпосередні збірні замовлення рільників даної громади на підставі так званої солідарної поруки. Замовлення на кредит в осіннім сезоні платні є 15. січня 1927 р. на 13 процент у річнім розрахунку.

2) Колиб Державний Банк Рільний не міг приняти замовлення, то він вкаже Повітовому Виділові фабрику штучних погноїв, у якої належить зреалізувати збірне замовлення громади.

У випадку закупна штучних погноїв безпосередньо в фабриці Повітові Виділи обовязані в разі потреби уділяти господарям, які зробили збірне замовлення, фінансової гарантії супроти фабрик, зглядно жирувати їх векслі. Висота поруки Повітового Виділу залежить від правосильно винесеної ним ухвали. Господарі, які збірно замовляють погної на кредит і бажають поруки Повітового Виділу, мусять окремо про це просити Повітовий Виділ, який розглядне просьбу через покликану до того комісію. Коли в повітах істнують повітові каси ощадности, справу уділення поруки залагоджують управи тихже кас.

Звертаємо увагу нашого рільничого загалу на обовязки Повітових Виділів у ділі достави штучних погноїв, а зокрема просимо наших членів, які рівночасно є членами начальств громад і Повітових Виділів, щоби вони в крузі свого ділання, якщо зайде потреба цього і на місці нема власної кооперативної організації, допильнували справи в громаді і в повіті.

Радам Кружків і Філій „Сільського Господаря" подаємо до відома і підчеркуємо ще раз, що акція громад і Повітових Виділів має бути переведена в тіснім порозумінні з місцевими рільничими організаціями. Тому слід Кружкам і Філіям нашого Товариства зголосити свою співпрацю з громаді і в Повітовім Виділі.

Про вислід акції Повітових Виділів у справі допомоги рільникам при набуванні штучних погноїв вони обовязані подати воєвідським урядам звідомлення до 15. жовтня ц. р. Натомісць воєвідські уряди обовязані переслати також звідомлення міністерству до 1. листопада ц. р.

Зі спорту.

З Українського Спортового Союзу повідомляють нас:

I) II. Жіночі легко-атлетичні змагання.

В днях 26. і 28. вересня 1926. р. у Львові на площі Сокола-Батька відбудуться II. жіночі легко-атлетичні змагання, влаштовувані У. С. С. за мистецтво Західньої України з такою програмою:

Біги на: 60, 10, 250 м. Скоки у височінь і далечінь з розбігом.

Мети: кулею, диском і ратищем (довільною рукою). Гінці на 240 м. (4 х 60) і на 240 м. (60—80—100).

II) Змагання в кошиковому мячі.

Змагання в кошиковому мячі за мистецтво і нагороду „Союзу Українок" за рік 1926.

Вписове до змагань у кошиковому мячі виносить 5 зол.

Зголошення до змагань під I) і II) надсилати до 18. вересня ц. р. на адресу У. С. С. Львів, Руська 18/I. Пізніші зголошення не будуть в ніякім випадку братися під увагу.

Львів, дня 21. серпня 1926.

Спортова Рада.

Примітка: Пригадується всім спортовим т-вам і установам, що 19, 20, і 21. вересня ц. р. відбудуться міжклюбові легко-атлетичні змагання. Речинець зголошень минає дня 8. вересня 1926 р.

ПОЗІР!! СИТКІВКАРІ! ПОЗІР!!

Український Львівський Клюб Ситківкарів устроює з рамени Спортового Союза загально-краєві змагання у Львові в днях 19, 20, і 21. вересня ц. р. Роздані будуть: одна мандрівна клюбова нагорода і 3 індивідуальні нагороди. Зголошення письменно і устно у п. Віцковського товариство „Спорт", Львів, вул. Оссолінських 8. до дня 15-ого вересня. Проситься усіх ситківкарів з провінції, які перечитають оповістку, подати дальше знайомим, що грали або грають в ситківку.

Український Львівський Клюб Ситківкарів:

Голова: **Шепарович,** інж. За секретаря: **Віцковський.**

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Єсевського у складі 30 осіб виступає:
Вівторок 24.VIII. Скалат.
Середа 25.VIII. Грималів.
Четвер 26.VIII. Грималів.
Пятниця 27.VIII. Тернопіль.
Субота 28.VIII. Тернопіль. 193 12-?

Додаткові вписи до мужеської учительської семінарії УПТ. (Рідна Школа) у Львові вул. Крупярська ч. 15 відбудуться від 30. серпня до 2. вересня. Вступні іспити на II., III. і IV. рік відбудуться 1. вересня; іспит на I. рік і поправчі 2. вересня. До іспитів належить зголоситися найпізніще 31. серпня. Листовних пояснень уділює Управа за присланням поштового значка на 50 сот. 235 3-4

В ґімназії УПТ. з правом прилюдности в Городенці вписи і додаткові вступні іспити до кляс I—V відбудуться 30. і 31. серпня о годині 9 рано. Початок шк. р. 1. вересня. Для замісцевих учеників вільних кілька місць в бурсі за винагородою натуралiями. Подання о приняття до бурси вносити до Дирекції ґімназії. — Управа. 240 3—3

Управа приват. дівочої ґімназії „Рідної Школи" в Станиславові (гуманістичного типу з правами державних шкіл) подає до відома, що додаткові вступні іспити до кляс II—VIII. відбудуться 30. і 31. серпня ц. р., а до I. кл. дня 1. вересня ц. р. Вимоги при іспиті до I. кляси з релігії, української і польської мови та з рахунків, як у державних ґімназіях. Зголошення приймається кожного дня. — *Н. Даниш.* 275 2—4

Додаткові вписи до дівочої учительської семінарії (I—V) і гуманістичної ґімназії (IV—VII) У. П. Т. (Рідна Школа) ім. Шевченка у Львові при вул. Мохнацького ч. 12, відбудуться від 30.—31. серпня. — ДИРЕКЦІЯ. 272 3—3

Однорічний курс ручних робіт відкривають СС. Василіянки 6. вересня ц. р. В обсяг науки входить: 1) Шиття та крій білля. 2) Гафт всякого роду. 3) Ручне трикотарство. 4) Крій суконь. Вписи приймається кожного дня від 15. серпня в Заряді СС. Василіянок при вул. Длугоша ч. 17. 290 3—3

Приватна українська ґімназія У. П. Т. в Дрогобичі. Додаткові вступні іспити до кляс I—VII та додаткові вписи до кляс I—VIII. відбудуться в днях 30. і 31. серпня. — **Управа.** 309 2—2

Додаткові вписи до кляс I—V. прив. ґімназійних курсів У. П. Т. в Долині відбудуться від 30. серпня до 2. вересня. В тих самих днях відбудуться рівнож вступні іспити до всіх кляс. — УПРАВА. 324 1—3

В приватній українській ґімназії У. П. Т. з правом прилюдности в Чорткові відбудуться вступні іспити до приготовної і до першої кляси дня 31. серпня, іспити до кляси від II.—VI. 29. і 30. серпня. В році 1926/7 відчиняється шесту клясу. — УПРАВА. 336 1—4

Вписи до держ. пром. школи у Львові, при вл. Снопківській 47 на рік 1926/27 відбудуться в такім порядку: 1) До технічних середніх шкіл, себто: а) Мірнича й дорогова школа, б) Електрично-механічний відділ, в) Промислово-артистичний відділ — від 3.—7. IX. включно. 2) До ремісничо-промислових шкіл, себто: а) Школа будівельних майстрів (як мулярі, теслі, каменярі, бетонярі) і до б) фахових шкіл (як артистичне столярство, будівельне слюсарство, меблеве й будівельне столярство) — від 25.—28. VIII. включно. 3) На килимкарські курси від 1.—10. IX. включно. 3—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКИ і будильники з 3 літною ґарантією поручає найдешевше I. З. Бактроґ, Львів Сиктуська 29. 152 6—10

ЕМЕРИТОВАНА учителька приймe учениiка з нищих кляс на станцію. Зголошення в Адміністрації „Діла". 294 2—2

ПРИЙМУ двох учеників з нищої ґімназії. Шептицьких 31/II. 292 3—3

ДВОХ студентів на мешкання і харч прийме Крижановська, вул. Вірменська 15/III. пов. 3—3

ПАРОХІЯ в станиславівській епархії, 10 км. від більшого міста—3500 душ гр.-кат.; лат.—жид. 22; 52 морґів поля, 61 m³ букових дров, в гарній, підгірській, здоровій околиці до заміни за відповідну на Поділлі, евентуально за парохію 2—3 км. від міста, де є середні школи. Близша відомість: „Народня Торговля" в Коломиї — ринок. (Заміна парохії). 305 2—3

РУТИНОВАНОГО КОНЦИПІЄНТА, спосібного до самостійного ведення аґенд адвок. канцелярії, — прийму сейчас на корисних услівях. — Д-р Олекса Ріпецький, адвокат в Сокалі. 307 2—2

ПРИЙМУ на мешкання (станцію) 2—3 учениці (-ків); фортепян до ужитку. Зиґмунтівська 15. Назар. 287 2—3

ПОТРІБНА совісна інструкторка на цілий шк. рік для учениці з I. гімн. і II. нар. родинної. Зголошення з поданням умов Парохіяльний уряд в Звенигороді п. Старе Село. 313 2—2

ВДОВА по лікареві прийме на здорове, сонячне мешкання заможніші панночки, опіка, фортепян. Зголошення до Адміністрації під „Околиця Баторого". 308 1-3

УЧЕНИКІВ гімн. на мешкання з харчами прийме інтеліґентна родина у Львові Льва Сапіги 65. III, пов. на ліво, евент. з помічю в науці. 314 1—1

ПРИЙМУ 2 панночки на станцію. Д. Устіяновичева, вул. Глубока 15, I. поверх. 315 1—?

СТАНЦІЇ або кімнати з кухнею глядає подружжя з двома дітьми, байдуже в котрій дільниці Львова, щоби лиш сухе і сонячне помешкання. Чинш дам з гори за пів року. Ласкаві зголошення до „Діла" для „Марусина". 321 1—1

УЧЕНИКИ вищої ґімназії з доброго дому знайдуть приміщення і солідну опіку при інтеліґентній родині; фортепян до ужитку, евент. поміч в науці. Вул. св. Тереси 2 C/I. 318 1—?

УРЯДНИЧА РОДИНА прийме на станцію три панночки. Мешкання близько ґімназії УПТ. (Рідної Школи). Інформації уділяє дирекція ґімназії УПТ. 322 1—1

ДЕРЕНЬ до сиджения і на наливки зол. 9, — Помідори зол. 9, — Угорські сливки зол. 9, Столові грушi зол. 8·50, Яблока зол. 8·50 — висилає в 5 кг. кошиках за послiплатою А. Венкерт. Експорт овочів, Заліщики. 320 1—?

ПОШУКУЄТЬСЯ окремої кімнати з харчем коло техніки або університету у Львові для двох братів (правника і техніка). Зголошення з поданням условин до парохіяльного уряду в Містковичах почта Самбір. 319 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ окремої кімнати з харчем коло клініки у Львові для студентки медицини. Зголошення з поданням условин до парохіяльного уряду в Містковичах п. Самбір. 311 а 1—1

ДВОХ учеників або учениць прийму на станцію. Окремий покій. Мироновичі, Красіцких 15. партер. 323 1—1

ВДОВА по священику прийме кількох учеників з ґімназії на помешкання і повним удержанням. Опіка і поміч в науці запевнена. Зголошення слати до д-ра Кучера, 29. листопада 40. 325 1-2

ДО ПІДНАЙМУ є гарна сонішна кімната при інтеліґентній родині. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „АК". 325а 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ДО ВСІХ ЧИТАЛЕНЬ.

Вже видано друком Інвентарний Катальоґ для бібліотек. Можна замовляти в довільних скількостях без переплету, брошуровані або в переплеті. Ціна для бібліотеки до 200 книжок зол. 1·50. Замовляти в філії „Просвіти" ім. М. Шашкевича Львів, Ринок ч. 10. II. пов. 316 1—?

Ширіть наш часопис!

зумок ні боронити своїх позицій. Та всеж від часу до часу прорветься і в теперішній більшовицькій пресі щось таке, що відкриває рубець заслони і дає деякий вигляд у арсенал аргументів опозиції. Ось недавно появилася в російськ. журналі „Большевик“ стаття якогось Оссовського, що, як твердить Бухарін, має бути довершенням ідеольогії „нэп а“. В радянській пресі ведеться тепер обширна полєміка з поглядами Оссовського. Та сама полєміка для нас малоцікава, цікавіше те, що написав Оссовський.

Застановляючись над єдністю партії та над офіціяльною забороною політбюра творити навіть у нутрі партії якінебудь фракції Оссовський висловив такі погляди:

„Позитивне рішення цієї справи не було би трудним, якби треба було доказати можливість єдности не одинокої леґальної партії. В такому випадку партія, обєднуючи біля себе означений круг економічних інтересів краю, може бути абсолютно єдиною, полишаючи иншим партіям або групам змогу обєднувати біля себе неохоплені нею економічні інтереси. Тоді ми були би одинокою партією, що править краєм, але не одинокою в краю. Далеко складніше доказати можливість абсолютної єдности одинокоherleґальної партії в краю, де економіка незвичайно ріжнородна. В такому випадку партія, остаючи формально абсолютно єдиною і одинокою, мусить фактично в своїй особі обороняти всі істнуючі інтереси в краю, в тому числі також інтереси капіталістичних підприємств.

Далі доказує Оссовський, що необхідно дати можність проявити себе на зовні двом таборам: революційному, що буде вести боротьбу „проти капіталістичного господарства свого краю і всього світа“ і національному, що буде складатися „з менше революційних елєментів робітничої кляси і селянства і який буде будувати господарство в межах обмежених можливостей нашої держави“. Отже з того виходилоб, що опозиція вимагає ні більше ні менше, а власної леґалізації, вважаючи себе тим революційним табором, що буде поборювати капіталізм у СРСР. і цілому світі, а тим самим теперішню партійну більшість уважає тою національною частиною, що буде „будувати“... І те власне є найбільшою зневагою для більшости.

Московський кореспондент „Працер Пресе“ І. Е. Шром характеризує в своїй статті „Що діється тепер у Росії?“ теперішнє положення в СРСР, а зокрема положення в ВКП.

„До ідеольоґічних конфліктів — пише він — прилучуються звичайно також особисті. Більшовики є далеко не такі святці та ідеалісти, щоби їхня зброя була виключно ідеольоґічною. Бо хоч на зовні в них панує дійсно мужеська приязнь, якої можуть їй позавидувати инші партії, то всеж находимо під поверхнею тої зверхньої поволоки цілий ряд особистих антагонізмів. Для нікого не секрет, що істнує антагонізм між Зіновєвом і Троцьким. Одначе треба категорично ствердити, що ті антагонізми не грають такої ролі, яку їм приписує захід на основі власних партійних досвідів.

Боротьби між чільними більшовиками не можуть відограватися між чотирма стінами і для остаточного рішення все необхідна ціла партія. Індивідуальність має в російській компартії далеко менше значіння як в инших партіях. І побіда одної індивідуальности над иншою приносить їй теж менше матеріяльних користей як деинде. Тому до боротьби в нутрі компартії треба прикладати зовсім иншу міру як та, яку ми дотепер звичайно прикладали до внутрішніх боротьб у революційних партіях. З уваги на те не можна приняти, що в СРСР є нині якась особа або котерія осіб, яка могла би розпоряджати до тої міри силою та її засобами, щоби зуміла докермувати партією по своїй вподобі. Термідора у СРСР ще нема. Він ще не прийшов. Переходово недостає для нього якого реального підложа. Червона армія і військо ДПУ (чека) виховують там не особи а системи. І тому нема нині в СРСР ні одної людини, яка зумілаб і моглаб їх використати для особистих цілей. Ні Сталін, ні Бухарін, ні Калінін, ні Риков не булиб у стані боронити власних групових інтересів, бо цьому перешкаджає взаїмна контроля“.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Свята Франка.

Стрілиська Нові

Місточко Стрілиська Нові — одно з найсвідоміших, а місцева читальня „Просвіти“ є одною з найдіяльніших цілого бобрецького повіту. Від кількох літ добре зорганізований аматорський гурток дав цілу низку прегарних вистав, котрі були зовсім удачні, а в місці квітні ц. р., як і кождого року взагалі, величаво відсвятковано 65-і роковини смерти Т. Шевченка. Та незабутнім днем для цілого місточка й околиці буде день 8. VIII. ц. р., в котрім заходом читальні „Просвіти“ вшановано гідно 10-літні роковини смерти Того, котрий для свого поневоленого народу все: і ціле життя своє і „весь труд свій дав“. Ранком цього дня відбулося в парохіяльній церкві жалібне богослуження, а по богослуженні над уставленою серед церкви могилою відправив місцевий парох о. Юліян Фацієвич панахиду. Після того велика маса народу удалася до читальняного льокалю, де відбулася святочна академія. Вступне слово виголосив п. Кебало Кость, підчеркнувши в своїй промові значіння Івана Франка для цілої України, а з окрема для Галичини. Опісля виголошені були дві декламації: Прольоґ до „Мойсея“ і „Великдень на волі“ — уривок з „Панських жартів“, а накінець відспівав хор „Вулицю“ Колесси й ин. пісні під умілим проводом п. Гориня Льва, котрий вложив величезну працю й енергію, зорганізувавши хор з місцевих хлопців та дівчат. По відспіванні національного гимну, розійшлися всі піднесені на дусі цею могутньою святочною хвилиною. Зараз пополудні при сприяючій погоді відбувся в гарнім парку великий народній фестин. Вправний відділ місцевої молоді, хлопців та дівчат у народніх одностроях, вмашерував на фестинову площу, а за ним походом другий відділ Луговиків зі Стрілиськ Старих, котрі своєю участю і вправами причинились до звеличання цього великого свята. Явилися великі маси народу. З захопленням та одушевленням приглядалися карним відділам своєї молоді, а їхні прегарні рухові вправи і гімнастичні вежі нагороджували довготревалими оплесками. Налюбувавшися працею своєї молоді, розійшлися вечером усі з милим спомином та з вірою в своє краще будуче.

НОВИНКИ.

— Почтові складанки розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплату належить присилати прямо до Адміністраці, яка на місяць вересень 1926. виносить 4·50 золотих.

— Комітет для поборювання „wywrotowej propagandy“. Краківський „Ілюстровани Курєр Цодзєнни“ з 19. серпня приніс дуже замітну згадку про діяльність Поляків у тернопільському воєвідстві. Він пише: „В Скалаті відбулася в салі повітової ради орґанізаційна нарада, на яку прибули представники всіх політичних відтінків польського населення. В часі нарад поодинокі бесідники представили, яку грозу нищення для стану посідання польської меншости на кресах представляє собою демаґоґія та аґітація, що її ведуть „Незалєжне Стронніцтво Хлопске“, комуністи та Українці. По довшій дискусії, — пише далі таж ґазета — в якій брала участь інтеліґенція, поміщики, міщанство і численні селяне ухвалено одноголосно створити польський центральний комітет для поборювання „wywrotowej propagandy“ на території тернопільського воєвідства. До комітету ввійшли представники всіх партій крім ППС. і Брилівців“. — Отже бачимо знамениту прояву, що в найбільше спольонізованому повіті тернопільського воєвідства, в повіті, де йшов найзавзятіший терор у відношенні до українського населення, родиться ініціятива до комітету спасення польського стану посідання. Як буде проводити свою роботу той комітет, ясно. Він буде займатися нарівні з поліцією, а навіть ще більше доносами на Українців, та буде їх таким чином на кожному кроці тероризувати. Очевидно, що Українці, особливо в Скалатщині не можуть далі спати, а мусять гідно реаґувати на всі замашки вшехпольської мафії.

— Український Науковий Зїзд у Празі. В звязку зі заміткою, поміщеною недавно на сторінках нашої ґазети про те, що заповіджений у Празі український науковий зїзд не відбудеться, дістаємо від орґанізаційного комітету цього зїзду таке вияснення: В 163. ч. „Діла“ з 27. липня 1926 р. появилася за харківськими „Вістями“ звістка про те, що Український Науковий Зїзд у Празі не відбудеться, бо, мовляв, „на скликання його не погодився чеський уряд“. В імени орґанізаційної комісії, утвореної Академічним Комітетом для орґанізації зїзду, маю честь подати до відома, що ця звістка не відповідає правді та що Український Науковий Зїзд відбудеться у Празі в днях 3—6 жовтня 1926 р. — Д-р Василь Сімович, за голову Орґ. Комісії.

— Винахід українського професора. Українська радянська преса повідомляє про оригінальний винахід фізика університету в Києві, проф. д-ра Гольдмана. Він винайшов апарат, який висилає филі на величезні простори з такою силою, що все від них негайно гине. Ця незвичайна машинерія має бути збудована коштами українського радянського правительства, яке незвичайно живо інтересується її конструкцією і можливістю її примінення в майбутній війні.

— Українські справи в чужій пресі. В „Osteuropäische Korrespondenz“ в числі 11. з 12. червня поміщені статті В. Кучабського про С. Петлюру й Боя про питання жидівських погромів у Східній Европі. Тойже часопис приносить у ч. 13-ому з 11-го липня статті „Die Lage der nationalen Minderheiten in Polen nach dem Maiumsturz“ і „Nationalisierung und die Westliche Orientierung in der Sowjetukraine“. — Проф. М. Лозинський помістив у ковенськім щоденнику „Litauische Rundschau“ дві статті про „Aufdeckung einer Spion ge- Organisation in Polen“ (ч. 179 з 12-ого серпня) і „Petitionsrecht nationaler Minderheiten an den Völkerbundrat und Polen“ (ч. 173 з 5-ого серпня). В тімже часописі надрукована коротка стаття Ганса Фабера „Ukrainer und Polen“ (ч. 174 з 6-ого серпня). — Українських справ дотикають також статті „Die polnische Minderheitenpolitik“ (в „Allensteiner Zeitung“ ч. 144 з 23-ого липня) і „Wie viel Nichtpolen gibt es in Polen?“ (в „Kattowitzer Zeitung“, ч. 176 8-ого серпня).

— Дяківські іспити зложили в Станиславові дня 8. липня ц. р. такі дяки й дяківські кандидати: Андріїшин Микола з Коршева, Андруняк Микола з Федькова, Гойсан Олександер з Викторова, Головинський Василь з Фитькова, Журавинський Михайло з Чесник, Мельник Дмитро з Чернієва, Михайлів Степан зі Стінки, Попович Дмитро з Саджави, Савчин Микола з Хриплина, Скіцько Михайло з Тишковець, Струтинський Іван з Радчі, Фединяк Василь з Небилова.

— Місто пятьдесятьох народностей. Під цим заголовком подає львівський „Дзєннік Людови“ за російською ґазетою „Труд“ замітку про те, що населення Одеси складається з більше як 50 народностей. Дуже сумніваємося — пише „Труд“, — чи істнує який більший нарід, що не мав би представника в Одесі. Найбільше живе тут Москалів, Українців і Жидів, але ні одна з тих народностей не має абсолютної більшости. Москалі становлять 49·9 прц., Жиди 28 прц., Українці 23 прц. усіх мешканців Одеси. Щодо розговірної мови, то це відношення представляється зовсім инакше, бо по московськи говорить 85 прц. мешканців Одеси, по українськи ледви 9·3 прц. по жидівськи 11 прц. — Просимо завдати собі трошки труду і порахувати подані вгорі відсотки, з яких виходить, що вже три зазначені національности становлять в Одесі поняд сто відсотків! А деж місце для тих пятьдесятьох народностей?

— Смерть Т. Злоцького. Дня 30-ого липня помер у Драговім на Підкарпатській Україні забутий підкарпатський етноґраф і письменник о. Теодозій Злоцький, проживши 80 літ. Злоцький з замилуванням займався збиранням фолькльорних і етноґрафічних матеріялів на Підкарпаттю й оголосив у 80-их і 90 их роках минулого століття чимало місцевих казок, переказів, пісень, приповідок, пословиць і т. д. у нашій тодішній пресі. Писав теж етноґрафічні статті по мадярськи й містив їх між иншим в ужгородській ґазеті „Келеґ“. Покійник полишив по собі велику, досі не видану, збірку українських пісень і приповідок. — З. К.

— Самовбивство з любови. Пишуть нам з Ворохти: Сумна історія розігралася тут недавно на еротичному тлі. У Ворохті перебувала хвилево 31-літня Розалія Карач з Коломиї, що любилася в 40-літнім Степані Білоусі, який був до неї холодний і не виявляв найменшої охоти з нею женитися. Дня 26. м. м. прийшло між ними до останньої розмови, в часі якої Білоус заявив, що з нею абсолютно не ожениться. Розалія Карач взяла собі так до серця його відмову, що випила велику скількість т. зв. мікрошиду і зараз після того померла.

Дописи.

Порохник, повіт Ярослав. (*Польонізаційні заходи латинського духовенства і гідний відпір Українців.*) На захід від Сяну лежить місточко Порохник. Розложилося воно в долинах, над якими є малесенькі горбки, відки в часі сьогорічних злив спливає у місточко вода, що наробила великих спустошень. Мешканці Порохника — в більшости Поляки, з великим костелом і трьома священиками до душпастирської обслуги. Українців, а радше греко-католиків у самому Порохнику мало, але розсіяні по довколишніх селах, представляють поважне число, якому душевні потреби заспокоює один наш священик, тепер в особі о. каноніка Кобрина. Є тут наша одна церква матірня, а три дочерні по селах. Розговірна мова наших Українців у Порохнику — польська мова. Тому, що населення місточка обох обрядів говорить виключно мовою польською, під оглядом національним живуть собі Українці й Поляки в згоді і представляють мов би одну родину, що того самого Бога по своїх церквах хвалить в ріжний спосіб. Українці імпонують Полякам у церкві прекрасним співом, що завдяки добре вишколеним голосам і при енерґічному веденні хору стягає сотки Поляків що неділі і свята до церкви. Величава українська церква, окружена страстними фіґурами, стягає тисячі людей обох народностей, що сходяться сюди на триденний відпуст у честь Успенія Прч. Богоматери. Українці й Поляки жилиб тут без тертя, зберігаючи в серцях свою народність і обряд, як би не польські священики, що у відношенні три до одного нашого впускають між нарід отрую незгоди, непорозумінь та національних інтриґ. Не мав я нагоди ще ніколи душпастирювати з латинськими священиками в тій самій місцевости а через те я не мав поняття, що католик-душпастир може так легкодушно ломити канонічне право й конкордію і те священик, що сьогодня має претенсії перед цілим світом кричати як одинокий catholicissimus — коштом чести собрата по Христі, що під тим оглядом стоїть на високому щаблі чесноти, праведности й душпастирської ревности. Се ті, що під оглядом церковної карности замикають свої очі перед Римом, а про нас світу голосять, що ми недисциплиновані. Коли сьогодня український душпастир у Порохнику дрожить над обрядовим станом своїх душ і береже їх під своїми крилами мов квочка курята перед яструбом, немов латинським священиком, то де є заповідь Божа про любов і пошану латинського свящ. супроти українського? Коли сьогодня на Холмщині латинські священики правлять Служби Божі в чужих церквах і ніяких викидів совісти не мають, що неправно до божих цілей чужу власність набули і її панами стали, а самі голосять заповідь божу: „Не кради“, то щож тут говорити про річ чисто адміністраційного характеру? Тут і українському священикові належалоб так хитро й відступно ділати, як ділають вони, та нашому навіть чесному священикові не випадає п[illegible] виского українського роду [illegible] польського обряду. Неправне хрещення українських дітей латинськам

гаються перед виступами проти держав-гнобителів, себ-то проти істнуючих, невиносимих поліцейсько-екстермінаційних режімів у тих державах.

Ці наші критичні зауваги — очивидно — не звертаються проти слушних і на скрізь оправданих змагань „організованих національних груп в европейських державах“, тільки проти апріорних кроків, проти намагань підчинити великі інтереси територіяльних національних одиниць розмірно дрібним інтересам справжніх національних меншостей.

В світі, головно на старім континенті істнують три категорії народів. Ясно, що природними в даній добі повинні бути три категорії союзів. Тимчасом досі істнують тільки два союзи: гнобителів і гноблених. Народи поневолені досі не здобулися на ніяку організацію у міжнародньому масштабі. А прецінь у такій організації поневолених найбільше заінтересовані Українці, які належать до цеї категорії позбавлених всяких прав паріїв на своїй національній території аж у трьох державах: Польщі, Чехословаччині, Румунії, а частинно і в Російській Федеративній Республиці (поза Рад. Україною). Крім того в двох державах: Югославії і Рад. Фед. Республиці Українці належать і до другої категорії (справжніх нац. меншостей чи там нац. груп). Поруч Українців до цеї категорії належать Білорусини під Польщею, Німці в Чехословаччині, Македонці, Катальонці, частинно Хорвати, Словінці, Словаки, Флямандці і ціла низка азійських і північно-африканських народів, які тим чи иншим способом ведуть боротьбу за свою волю.

В змаганні здобути належні нам права Українці під Польщею мусять взяти на себе важке, але почесне завдання створити союз поневолених народів. Першим ступнем у тому напрямку повинно бути обєднання девяти міліонів Українців у Польщі, Чехословаччині і Румунії в одну організацію; другим ступнем створення організації поневолених народів у Польщі, третім завершення її всіми европейськими поневоленими народами, а четвертим — тими народами старого континенту, що змагають до повноти прав на своїй національній території.

В конгресі „організованих національних груп в европейських державах“, що 25 ц. м. починається в Женеві, наші делегати не будуть брати активної участи з принціпових причин. Вони будуть тільки обсерваторами. Та свою присутність в осідку Ліги Націй повинні вони використати для підготовчої роботи в напрямі створення міжнародньої організації поневолених народів. Тоді найдуться між нами і націон. меншостями (нац. групами) стичні точки; тоді всі покривджені зможуть створити міцний бльок для оборони свого істнування і боротьби за природні права нації; тоді союзові гнобителів можна буде протиставити суцільний союз гноблених і союз поневолених. **Ф. Ф.**

Конґрес національних ґруп.

Голоси преси.

Російський орган в Ризі „Сєводня“ привязує велику вагу до другого конгресу „організованих національних груп в европейських державах“, що відбувається в Женеві.

Перш усього — пише „Севодня“ (подаємо за варшавською „За Свободу“) — висувається практична проблема забезпечення шкільних і взагалі культурних меншостевих „самоозначень“, а опісля юридичне признання меншостям характеру окремих груп. Цей останній постулят тому є конечний, що більшість европейських конституцій є збудована на тій основі, що державна і національна приналежність немов би зливаються в одно поняття. Західня Европа під поняттям „національности“ досі розуміє державне підданство, а не приналежність до того чи иншого народу чи племени.

З тієї точки погляду біжучий конгрес матиме завдання великої державно-юридичної, а тим самим і міжнародньої ваги. Лише явне і забезпечене основними правами признання меншостей окремими одиницями, що входять в державну мережу, може послужити основою радикальної розвязки меншостевого питання. А ясно, що та розвязка в значній мірі означить теперішню і будучу тривкість богатьох держав центральної, а навіть західньої Европи.

Друге питання, що займе на конгресі дуже поважне місце — то проблема господарських й економічних прав та реформ у їх відношенні до меншостевих груп. Вся дотеперішня практика нових держав безоглядно виявила, що широкі соціяльні реформи та нові економічні і фінансові законодавства, якщо не формально, то практично мали за вихідну точку національність, одначе в тому випадку не в державному, але в племінному її розумінні.

Соціялісти в Німеччині, в Польщі, в Чехословаччині, в балтійських державах, в Румунії і на Мадярщині можуть виказати, що дуже поступові соціяльні реформи, за які боролися вони в імя потреб й інтересів широких мас населення — без огляду на їх національність — в суті річи були так переведені, що їх соціяльну суть викривлено і скомпромітовано через їх націоналістичну скривленість в теорії і в практиці... Діялося це не лише на терені земельних відносин, але і в справі кредитів і взагалі фінансування консумційних і продукційних кооператив. „Націоналізація“ набрала тут зовсім нового і неждалого змісту.

Вказавши на те, що квестія національних меншостей не є льокальною справою та що її розвязка є можлива тільки в міжнароднім масштабі, автор кінчить:

Очі меншостевої преси будуть приковані до праць того зізду. Одначе думаємо, що й преса пануючих національностей буде змушена заціхавитися тим конгресом. Факт міжнародного зізду національних меншостей для багатьох шовіністичних органів уже сам собою буде достаточною причиною до фальшивих патріотичних криків. Одначе думаємо, що демократична преса виявить досить зрозуміння того факту, що в теперішній хвилі всі принципові питання, починаючи від технічної співпраці і гігієни, а кінчаючи найбільше заплутаними політичними справами з конечности мусять бути опрацьовувані апаратом міжнародньої кооперації.

Варшавський жидівський „Дер Момент“, обговорюючи в статті „Великі дні“ політичні події в Женеві, зазначує, що конгрес нац. меншостей має спеціяльну вагу для Жидів. Ліга Народів в останніх літах не дуже то цікавилася справою меншостей, хоч є до того покликана на основі трактатів. Секретаріят Ліги Націй підзорливо дивився на перший конгрес національних меншостей, добачуючи в ньому німецькі інтриги. Всі були певні, що з хвилею вступлення Німеччини до Ліги Націй Берлін візьме ініціятиву й обійме патронат в справі нац. меншостей. На конгресі будуть репрезентовані всі націон. меншости з Польщі. Пляни реформ уряду Бартля в меншостевих справах мабуть є у звязку з женевським конгресом, на якому славянські меншости виступлять зі своїми відомими претенсіями (!). Слід сподіватися, що моральний і політичний вплив меншостей змусить Лігу Націй присвятити більше уваги питанням меншостей.

Радянська Україна.

За українізацію.

Харківські „Вісти“ з 15. серпня 1926 р. приносять комунікат Центр. Всеукр. Комісії українізації радапарату в справі іспитів з української мови.

За останній час — пишеться в ньому — Центральна Всеукраїнська Комісія українізації радапарату при РНК-ті УСРР. одержує значну скількість скарг від осіб, а також від установ та організацій на постанови комісії по затвердженні протоколів іспитових комісій української мови. Цим подається до відома всіх Наркоматів, Центральних установ УСРР. і окремих осіб, що постанови комісії під головуванням тов. Приходька Ф. Т., виділеної постановою Центральної Всеукраїнської Комісії українізації радапарату при РНК. УСРР. з 1-го лютого ц. р. для затвердження протоколів іспитових комісій української мови при Наркоматах і Центральних Установах УСРР., є остаточні й оскарженню в Центральній Всеукраїнській Комісії не підлягають. Заяв як від окремих осіб, так і від ріжних установ та організацій про зміну, або скасування постанов вищеназначеної комісії, на розгляд Центр. Всеукраїнської Комісії українізації радапарату при РНК. УСРР. не прийматиметься.

Жидівська кольонізація продовжується.

Перед кількома днями відбулося в Харкові засідання українського комітету забезпечування жидівського трудового населення землею, званого з російська „Укркомзет“. Харківські „Вісти“ з 15 ц. м. приносять інформації про хід нарад на тому засіданні. З них виходить, що Комзет ствердив: потреба переселення між жидівським населенням є більша, ніж можливість її заспокоєння. Останніми часами серед Жидів проявляється велике бажання переходити до управи ріллі. Особливо західні, прикордонні жидівські родини просять переселити їх на вільну землю.

З уваги на той попит Жидів за землею комітет став на становищі, що пляну переселення Жидів на Україні в 1927—28 р. не можна зменшити в порівнанні з біжучим роком, в якому переселено більше як 4 тисячі родин. Згідно з плянами Комзету в 1927 р. можна переселити поза межі України не більше як тисячу жидівських родин, а в 1928 р. не більше як 3 тисячі. З уваги на те комітет домагається, щоби в 1927 р. віддати під жидівську кольонізацію на Україні вільну землю для 3 тисяч родин, а в 1928 р. для трьох тисяч. Вже тепер вніс Комзет до Ради Народніх Комісарів у Харкові відповідне прохання, щоби таку скількість землі під жидівську кольонізацію вже заздалегідь признати. До того домагається Комзет, щоби нові земельні приділи межували ще й з тими районами, які Жиди вже скольонізували.

На основі істнуючих правил про кольонізацію треба для зорганізування переселенського товариства щонайменше групи зложеної з 10 родин. Жидівський Комзет робить перед харківським урядом заходи, щоби ту норму обнизити до 7 родин, бо десять важко назбирати. Щож це значить, коли кандидатів до кольонізації є аж тисячі жидівських родин?

Це нічого иншого як звичайне жидівське крутійство, що хочуть собі цілу справу якнайбільше облекшити.

На тому самому засіданні, як повідомляють „Вісти“, затверджено також плян роботи Укркомзету на найближчих три місяці. В тому часі мають покінчити т. зв. осінню кампанію звязану з переселюванням Жидів до Херсонської, Запоріжської і Криворіжської округи. Отже бачимо, що Жиди поселюються не денебудь, а там, де можна мати інтерес не тільки з рільництва, але й з підземних українських багацтв. Крім того в цьому часі мається закінчити підготовку переселення Жидів на Чонгарський півостров, отже над море!

Попри те Комзет проводить у життя цілу низку заходів для скріплення поселених уже на ріллі жидівських кольоністів. Переводиться кооперування управи ріллі та твориться цілий ряд жидівських сільсько-господарських товариств. Комзет розробляє також плян творення нових жидівських адміністративно-територіяльних одиниць у херсонській і криворіжській округах.

Не зважаючи на те, що харківський уряд застерігся вже раз проти кольонізації вільних українських земель жидівським населенням, то всеж та кольонізація інтензивно проводиться далі. В цьому 1926 р., як бачимо, поселили на вільній землі більше як 4 тисячі родин Жидів, що з управою ріллі ніколи не мали нічого спільного, та що замісць раціональної господарки ведуть на тій врожайній землі специфічне жидівське капарство та нехлюйство. Зате український селянин, що задихається на Поділлю, Київщині, Чернигівщині та Волині від недостачі землі, достарчує на Україні нових кадрів безробітних, що зростають рік річно в десятки тисяч, або примушений в пошуканні за землею еміґрувати поза межі України, бо вільну і найкращу його землю в Херсонщині та Криворіжчині загарбують Жиди.

Діставши ту землю, український селянин напевно взявсяб сумлінно до господарки та не тільки, що сам прожив би гарно на тій землі, але й держава малаб з нього користь, бо він рільник від уродження. Та теперішнім правителям видно доцільніше давати землю цілковито безграмотним у рільництві Жидам, природним інтернаціоналістам, ніж українському селянинові, привязаному до своєї землі, народу та культури.

Український селянин, їдучи в світ за очі, на далеку Сибір у пошуканні за землею не має від нікого ніякої допомоги. Він їде на новий наділ голіруч і що здобуде, що витягне з тої землі, то виключно потом і кровю своїх рук і свого організму. А Жид, що кольонізує українську землю і загарбує її Українцеві з перед носа, має допомогу не тільки від радянського уряду, але крім того і від жидівського т. зв. золотого інтернаціоналу, від усяких американських Джойнтів і тим подібних установ, що намітили собі на нову Палестину надморські землі України та цілий Крим. Ось такато оборона українських трудових мас на Україні перед чужим визиском і перед жидівським на українські чорноземи.

По широкому світі.

Димісія Каменєва. В звязку з внутрішньо-партійним конфліктом звільнено Каменєва зі становища народнього комісаря зовнішнього і внутрішнього торгу СРСР. На його місце прийшов А. І. Мікоян, ставленик Сталіна. Мікоян нічим незамітна в партії фігура. Членом більшовицької партії став він щойно в 1925 р. Походить з тифліської губернії на Кавказі. З Тифлісом звязана також майже вся дотеперішня партійна діяльність Мікояна.

Еміграція до Америки буде сильно зменшена. Закон у цій справі має вийти небавком. На основі проєкту дотеперішня еміграційна квота в ріжних державах Европи буде значно обмежена, передовсім у Німеччині (досі 51.227 еміґрантів річно, тепер 20.028). Тільки англійсько-північна квота буде піднесена (з 34.007 на 85.135). З Польщі могтиме виїхати річно 4.535 еміґрантів (досі 5.982), з СРСР. 4.002. Рахуються з тим, що новий закон увійде в життя з днем 1. липня 1927 р.

З преси.

Партійна боротьба в ВКП.

Нова опозиція в компартії придбала собі в більшовицькій пресі вже навіть відповідну і дуже характеристичну назву „ноп“, що нагадує собою „неп“. Це має навіть деяке символічне значіння. За новою економічною політикою („непом“), що мала непереможний вплив на уклад господарських відносин у цілому СРСР, а тим самим і на пануючий нині напрям внутрішньої політики уряду в СРСР, прийшов „ноп“, тобто нова опозиція, що протиставить себе неп-ові та його наслідкам.

Все, що ми знаємо про опозицію, походить з офіціяльних більшовицьких джерел, а що вся преса находиться в руках партійної більшости, то й її інформації мають наскрізь односторонний характер. Опозиція не має ніякої преси і тому не може висловлювати своїх